

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Συνέντευξη

Στον ΠΑΝΑΓΗ ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟ
p.galiatsatos@realnews.gr

Καλή προετοιμασία της επικείμενης επίσκεψης του πρωθυπουργού **Αλέξη Τσίπρα** στην Τουρκία ζητά ο γενικός διευθυντής του **ΕΛΙΑΜΕΠ** **Θάνος Ντόκος**, σε συνέντευξη που παραχώρησε στη Realnews με αφορμή την 30ή επέτειο του Ιδρύματος. Ο **Ντόκος** θεωρεί πως το δόγμα της «γαλάζιας πατρίδας» θα πρέπει να μας προβληματίσει, ενώ επισημαίνει πως υπάρχει κίνδυνος οπισθοδρόμησης στις σχέσεις με τα Σκόπια, ειδικά στα αρχικά στάδια υλοποίησης της συμφωνίας.

■ Παρατηρούμε μια προσπάθεια της Τουρκίας να δημιουργήσει «γκρίζες ζώνες» σε όλη την ανατολική Μεσόγειο και, ταυτόχρονα, αλλαγή -σε βάρος μας- της ισορροπίας ναυτικής ισχύος στην περιοχή μας. Θεωρείτε τη ρητορική περί «γαλάζιας πατρίδας» μια σοβαρή απειλή;

Στην πλειονότητά τους οι τουρκικές θέσεις περί «γαλάζιας πατρίδας» δεν είναι νέες, αν και σε ορισμένα σημεία καταγράφονται διευρυμένες διεκδικήσεις (όπως, π.χ., νοτίως της Κρήτης). Κυρίαρχα χαρακτηριστικά είναι η αμετροπέπεια και συχνά η πλήρης συμβατότητα και αδιαφορία για το διεθνές δίκαιο της θά-

Θάνος Ντόκος Γενικός διευθυντής του **ΕΛΙΑΜΕΠ**

«Οι επίσημες επισκέψεις πρέπει να είναι πολύ καλώς προετοιμασμένες...»

λασας, καθώς η γαία πρακτική της Αγκυρας στις ελληνοτουρκικές σχέσεις είναι ότι η όποια διευθέτηση θα στηριχθεί σε μια πολιτική διαπραγμάτευση, με κανόνες που ορίζονται από τον ισχυρό. Η ανατροπή του ισχυρού ναυτικής ισχύος είναι περισσότερο εμφανής στην ανατολική Μεσόγειο -και όχι ακόμη στο Αιγαίο- και ασφαλώς αποτελεί πηγή ανησυχίας. Το δόγμα της «γαλάζιας πατρίδας» θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού για τις ημετέρες υπηρεσίες.

■ Πόσο σοφά θεωρείτε να επισκεφθεί ο πρωθυπουργός μας μέσα σε αυτό το κλίμα απροκάλυπτων αμφισβητήσεων την Τουρκία; Συμφωνείτε με το επικείμενο πως θα πρέπει να διατηρηθεί ανοιχτός ο διάλογος επικοινωνίας με τον Ερντογάν;

Οι συχνές επαφές, συναντήσεις και ανταλλαγές απόψεων είναι απολύτως επιβεβλημένες σε περιπτώσεις (γεγονικών) χωρών που έχουν σοβαρές διαφορές και διαφωνίες σε διμερή ζητήματα. Οι επαφές δεν επαρκούν για να αποτρέψουν συγκρούσεις, αλλά μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά στην αποφυγή θερμών επεισοδίων ως αποτέλεσμα στυχτήματος. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο Ταγίπ Ερντογάν είναι ένας πολιτικός που εκ χαρακτήρος επιζητεί τις επαφές και την οικοδόμηση προσωπικών σχέσεων. Βεβαίως, τέτοιου είδους ισότιμες σχέσεις μπορούν να οικοδομηθούν μόνο από όμοια πολιτικά όντα. Επιπλέον, οι επίσημες επισκέψεις πρέπει να είναι πολύ καλά προετοιμασμένες, αλλιώς υπάρχει ο κίνδυνος να έχουν αρνητικά αποτελέσματα, όπως δυστυχώς συνέβη με την τελευταία επίσκεψη Ερντογάν στην Ελλάδα. Πάντως, το ελληνικό

συμφέρον είναι να δημιουργήσει πολυεπίπεδους διαύλους επαφής και διαλόγου με την Τουρκία.

■ Το 2018 οι ελληνοαμερικανικές σχέσεις βρέθηκαν στο καλύτερο σημείο τους στη Μεταπολίτευση. Αυτό δημιουργήσε έναν ερπυζοειδή απέναντι στις τουρκικές προκλήσεις. Μπορεί να βασιστεί κανείς στην Αμερική του Τραμπ;

Είναι η πρώτη φορά τις τελευταίες δεκαετίες που παρατηρείται μια τόσο μεγάλη απόκλιση μεταξύ των εισηγήσεων της γραφειοκρατίας (Πεντάγωνο, Στέιτ Ντιπάρτμεντ κ.λπ.) και του Προέδρου των ΗΠΑ. Με δεδομένο και τον χαρακτήρα του Τραμπ, η αμερικανική εξωτερική πολιτική θα συνεχίσει να χαρακτηρίζεται από έλλειψη προβλεψι-

«...Αδελιώς υπάρχει ο κίνδυνος να έχουν αρνητικά αποτελέσματα, όπως δυστυχώς συνέβη με την τελευταία επίσκεψη Ερντογάν στην Ελλάδα»

μότητας. Πέραν αυτού, οι μεγάλες δυνάμεις (και οι σοβαρές χώρες γενικότερα) απορροφούν με βάση τα συμφέροντά τους και οι επιλογές τους συχνά χαρακτηρίζονται από απόλυτο κυνισμό. Η θεαματική σύσφιξη των ελληνοαμερικανικών σχέσεων αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία στρατηγικής αναβάθμισης για την Ελλάδα και εξασφάλισης πρακτικών ωφελημάτων. Ωστόσο, θα πρέπει να αποφευχθούν οι υπερβολικές προσδοκίες, καθώς η στρατηγική σημασία της Τουρκίας παραμένει υψηλή.

■ Μετά την επικύρωση της συμφωνίας, ποια είναι η επόμενη ημέρα Αθήνας και Σκοπίων. Και ποιοι κίνδυνοι ελλοχεύουν;

Η επικύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών θα επτρέψει στον βόρειο γειτονά μας να ενταχθεί στο ΝΑΤΟ, ανοίγει τον δρόμο για ένταξη του στην Ε.Ε. (αν και δεν θα είναι καθόλου απλή υπόθεση) και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για διεύρυνση της ελληνικής πολιτικής και οικονομικής επιρροής προς βορράν. Η επιτυχία της προσπάθειας αυτής δεν είναι φυσικά εγγυημένη, καθώς χρειάζεται σχεδισμός και συνεπή υλοποίηση, ενώ ο κίνδυνος οπισθοδρόμησης στις διμερείς σχέσεις ειδικά στα αρχικά στάδια υλοποίησης της συμφωνίας είναι περιορισμένος μεν, υπαρκτός δε.

ΠΑΟΥΣΙΟ ΕΡΓΟ

Τριάντα χρόνια **ΕΛΙΑΜΕΠ**

Το **ΕΛΙΑΜΕΠ**, το σημαντικότερο ερευνητικό ίδρυμα για θέματα εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας στη χώρα μας, έκλεισε πέρυσι τα 30 του χρόνια. Ιδρύθηκε ως ανεξάρτητος μη κερδοσκοπικός οργανισμός το 1988, από μια ομάδα πανεπιστημιακών, πρώην στρατιωτικών και διπλωματών και δημοσιογράφων, με πρωτεργάτες τους **Θ. Βερέγγι, Γ. Βαλινάκη** και **Θ. Ντεγιάννη**. Το Ελληνικό Ίδρυμα Αμυντικής & Εξωτερικής Πολιτικής (**ΕΛΙΑΜΕΠ**), όπως ονομάστηκε, είχε ως στόχο τη μελέτη και τον διάλογο σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας, εστιάζοντας στην ευρύτερη γειτονιά μας. Το 1993, το **ΕΛΙΑΜΕΠ** μετονομάστηκε σε Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής, διατηρώντας όμως το γνωστό πλέον ακρωνύμιο. Το έργο του καλύπτει ένα ευρύ φάσμα καθώς:

- Διεξάγει έρευνα και διαχειρίζεται/συμμετέχει σε μεγάλα ερευνητικά προγράμματα.
- Συμβάλλει και ενθαρρύνει τον ανοιχτό διάλογο και τη δημόσια συζή-

τηση σε θέματα ευρωπαϊκής και εξωτερικής πολιτικής.

- Παρέχει ανεξάρτητη πληροφόρηση, αναλύσεις και προτάσεις διμόσιας πολιτικής.
- Οργανώνει εκπαιδευτικά σεμινάρια και ασκήσεις προσομοίωσης.
- Συμμετέχει ενεργά σε διεθνείς συνεργασίες και δίκτυα.

Η χρηματοδότηση προέρχεται αποκλειστικά από τον ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα και από συνεργασίες με αντίστοιχα ιδρύματα στο εξωτερικό. Πολλά ερευνητικά προγράμματά του χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στις σημαντικότερες δραστηριότητες περιλαμβάνονται τα Διεθνή Ετήσια Σεμινάρια Χάλκης (1990-2012), η Λευκή Βίβλος για την Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, Αμυνα και Ασφάλεια, η επιστημονική επιθεώρηση «Journal of Southeast European & Black Sea Studies», το Παρατηρητήριο για την Κρίση, το Πρόγραμμα Μετανάστευσης κ.ά. Το 2017 βραβεύθηκε από την Ακαδημία Αθηνών.